

УДК (7:7.01/.09, 159.9)

ЕКСПРЕСІЯ ЧЕРЕЗ АБСТРАКТНІ ФОРМИ: ЯК СУЧАСНИЙ АРТ-ДИЗАЙН СТИМУЮЄ ТВОРЧІСТЬ У ГЛЯДАЧІВ

МАРАХОВСЬКА Ксенія

Міжнародний гуманітарний університет, Одеса, Україна

ksenia.marakhovska@gmail.com

У роботі досліджено, як сучасний арт-дизайн використовує абстрактні форми для стимуляції творчості. Аналіз охоплює психологічні, культурні та естетичні аспекти впливу абстракції, зокрема її роль у графічному дизайні та цифровому мистецтві. Надано визначення арт-дизайну. Розкрито практичний потенціал абстракції для створення унікальних візуальних рішень і розвитку креативного мислення.

Ключові слова: абстракція, арт-дизайн, графічний дизайн, творчість, мистецтво, креативність, емоції, емоційний вплив.

ВСТУП

Сучасний арт-дизайн, зокрема через використання абстрактних форм, викликає глибокі емоційні та інтелектуальні реакції у глядачів. Завдяки своєму нелінійному характеру, абстракція відкриває широкі можливості для інтерпретації, що сприяє стимуляції творчого мислення. Цей процес можна розглядати як багатовимірний феномен, у якому поєднуються психологічні, культурні та естетичні аспекти.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Дослідити, як абстрактні форми у сучасному арт-дизайні впливають на творчий потенціал глядачів, стимулюючи їхню уяву та асоціативне мислення. Надати визначення арт-дизайну. Виявити зв'язок між емоційною виразністю абстракції та розвитком креативності в сучасній культурі. Розглянути приклади практичного застосування абстрактного мистецтва у графічному дизайні та цифрових медіа.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

У сучасному дизайні важливим аспектом є синтез художньої експресії та функціональності. Цей підхід дозволяє створювати об'єкти, що не тільки відповідають практичним потребам, але й мають глибокий емоційний та естетичний вплив. Зокрема, у сфері дизайну формується особливий напрямок, який прагне інтегрувати художнє бачення в дизайн, роблячи його інструментом емоційного сприйняття і культурного діалогу.

Арт-дизайн – це напрям у дизайні, що поєднує художнє самовираження з практичними цілями. Він фокусується на створенні візуальних об'єктів, які

викликають емоційний відгук, спонукають до роздумів і водночас виконують функціональну роль.

Використання абстракції в арт-дизайні дозволяє створювати унікальні візуальні рішення, які поєднують естетичний вплив із соціокультурним змістом. Це дає змогу не тільки розширити межі традиційного дизайну, але й зробити його інструментом комунікації між автором і глядачем.

Абстрактні форми звільняють художника від необхідності реалістичного зображення об'єктів і дозволяють зосередитися на передачі емоцій, настроїв та ідей. Як зазначає Кандинський у своїй праці "Про духовне в мистецтві", абстракція допомагає розкрити внутрішню необхідність художника, що знаходить відгук у глядача. Цей підхід дозволяє створювати роботи, які взаємодіють з підсвідомістю глядача, спонукаючи його до роздумів та самовираження [1].

Абстрактні форми також мають здатність викликати у глядача відчуття свободи. Відсутність конкретики дозволяє кожній людині бачити у творі щось своє, залежно від її життєвого досвіду, емоційного стану та уяви. Наприклад, яскраві кольори та динамічні лінії можуть асоціюватися з радістю чи енергією, тоді як м'які відтінки й плавні форми викликають спокій або меланхолію (рис. 1.)

Рис. 1. В. Кандинський «Жовтий-червоний-синій». Олія на полотні, 127х200см

Абстрактне мистецтво, відмовилося від традиційного зображення реальних об'єктів, зосереджуючись на передачі емоцій та ідей через форми, кольори та лінії. Цей підхід дозволяє глядачам інтерпретувати твори суб'єктивно, стимулюючи їхню власну творчість та уяву. Вплив абстрактного мистецтва на емоційний стан та творчий потенціал глядача розвивається від часу появи перших абстракцій на мистецькій сцені. Сучасний арт-дизайн

наслідую цю традицію, використовуючи абстрактні форми для стимулювання емпатії, креативності та їхнього соціокультурного діалогу.

Завдяки відсутності конкретики в абстракції глядачі отримують можливість самостійно пошуку значень та їхньої інтерпретації. Василь Кандинський стверджував, що «кольори та форми вміють говорити самі за себе». Ця позиція створює основу для сучасного арт-дизайну, де головна цінність полягає у емоційному діалозі. Також, Кандинський, вважав, що мистецтво має відображати внутрішній світ художника, а не зовнішню реальність. У своїй праці «Про духовне в мистецтві» він стверджував, що кольори та форми можуть викликати глибокі емоційні реакції, подібно до музики [1]. Ця ідея підкреслює здатність абстрактного мистецтва стимулювати творчість у глядачів, оскільки вони залучаються до процесу інтерпретації та пошуку власного сенсу в побаченому.

Сучасний арт-дизайн активно використовує абстрактні форми для створення візуально насичених та емоційно виразних творів. Застосування неонових кольорів та геометричних форм, характерних для кіберпанку та ретрофутуризму, привертає увагу глядачів та відображає естетику майбутнього. Ці елементи спонукають до роздумів та фантазій, відкриваючи нові горизонти для уяви.

Арт-дизайн, зосереджений на абстрактних формах, є потужним стимулом для розвитку креативності у глядачів. Дослідження показують, що абстрактні роботи активують різні ділянки мозку, зокрема ті, що відповідають за уяву та асоціативне мислення. За словами нейропсихолога Семіра Зекі, абстракція дозволяє мозку заповнювати прогалини, створюючи унікальний сенс твору [2].

У процесі споглядання абстрактного мистецтва глядач може ставити собі питання: "Що я бачу?", "Що я відчуваю?", "Чому це важливо для мене?" Ці питання стимулюють саморефлексію і сприяють формуванню нових ідей. Наприклад, твори Джексона Поллока, з їхньою хаотичною композицією, закликають глядача до пошуку порядку в хаосі, що є своєрідною метафорою творчого процесу. Зокрема його техніка «drip painting» (живопис краплями), відомі своєю хаотичною композицією, яка спонукає глядача шукати порядок у хаосі, відображаючи метафору творчого процесу (рис. 2).

Графічний дизайн активно використовує принципи абстракції для створення унікальних ідейних рішень. Наприклад, логотипи, розроблені у стилі абстракції, дозволяють компаніям виділятися на ринку, залишаючи простір для інтерпретації та асоціацій. Відомий дизайнер Пол Ренд зазначав, що логотип не продає безпосередньо, але він ідентифікує продукт [3]. Абстрактна форма допомагає створити впізнаваний образ, який резонує з глядачем на підсвідомому рівні.

Сучасна культура, з її акцентом на індивідуалізм та унікальність, сприяє популяризації абстрактного мистецтва. У світі, де інформація стає дедалі доступнішою, абстракція пропонує альтернативу – замість конкретних відповідей, вона ставить питання. Це дозволяє глядачам уникати шаблонного мислення і шукати власні шляхи інтерпретації світу.

Рис. 2. Jackson Pollock «Number 1», 1949.
Enamel and metallic paint on canvas, 160.02 x 260.35 cm

Крім того, використання технологій, таких як віртуальна реальність та 3D-елементи, дозволяє створювати інтерактивні абстрактні простори, де глядачі можуть безпосередньо взаємодіяти з мистецтвом. Це не лише підсилює емоційний вплив творів, але й заохочує до активної участі у творчому процесі, розширюючи межі традиційного сприйняття мистецтва.

Одним із прикладів сучасного впливу абстракції є цифрове мистецтво. Платформи на кшталт Behance або Dribbble демонструють тисячі робіт, що надихають дизайнерів по всьому світу. Абстрактні композиції, створені за допомогою сучасних технологій, дозволяють поєднувати традиційні художні прийоми з новітніми інструментами, такими як алгоритмічне моделювання чи генеративний дизайн. Наприклад, роботи дизайнера Омара Акіла які поєднують алгоритмічні процеси з абстрактними формами, створюючи гармонійні композиції (рис 3, а, б.).

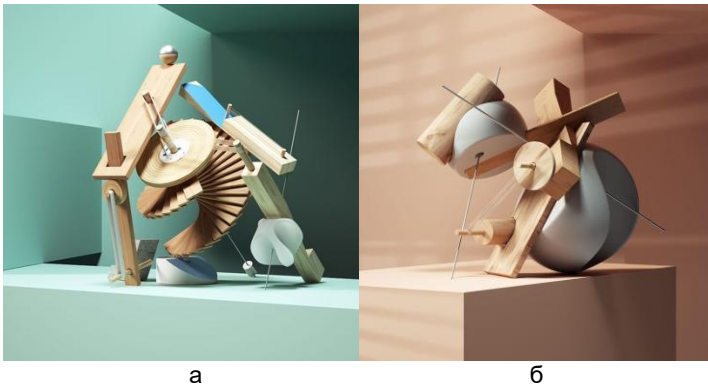

Рис. 3. Omar Aqil «Algorithmic Balance», 2023

Розглядаючи практичний аспект, також можна згадати арт-терапію, яка активно використовує абстрактні форми для роботи з емоціями. Наприклад, техніки малювання за допомогою кольорових плям або довільних ліній допомагають людям розкрити свої внутрішні переживання. Глядач, споглядаючи такі роботи, часто знаходить у них відгук своїх власних емоцій, що може слугувати поштовхом до творчості.

Крім того, у контексті освітніх програм абстракція допомагає студентам розвивати нетрадиційний підхід до вирішення задач. Використання абстрактних форм у навчанні графічного дизайну сприяє формуванню гнучкого мислення і здатності генерувати нові ідеї.

ВИСНОВКИ

Таким чином, експресія через абстрактні форми в сучасному арт-дизайні відіграє ключову роль у стимулюванні творчості глядачів. Відмова від конкретики та акцент на емоційній та інтуїтивній складових дозволяють кожному інтерпретувати твори по-своєму, залучаючи до активного творчого процесу та розширюючи межі власної уяви. Абстрактні форми є потужним інструментом у сучасному арт-дизайні, який не лише викликає емоції, а й стимулює творчість у глядачів. Вони дозволяють кожному знайти свій сенс у мистецтві, розширюють межі сприйняття і надихають на створення нового. У світі, де креативність стає ключовою навичкою, абстракція пропонує унікальні можливості для самовираження та інновацій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Kandinsky W. On the Spiritual in Art, New-York, 1911. 152 p.
2. Semir Zeki – How the Brain Explains Art: The Science Behind Neuroaesthetics. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=D2-b6xRu6xs>
3. Rand P. A Designer's Art. New-York : Princeton Architectural Press, 2016. 256 p.
4. Omar Aqil «Algorithmic Balance». URL: <https://www.behance.net/gallery/159815691/Algorithmic-Balance-2023>

MARAKHOVSKA K.

EXPRESSION THROUGH ABSTRACT FORMS: HOW CONTEMPORARY ART DESIGN STIMULATES CREATIVITY IN VIEWERS

The paper explores how contemporary art design uses abstract forms to stimulate creativity in viewers. The analysis covers the psychological, cultural, and aesthetic aspects of the impact of abstraction, particularly its role in graphic design and digital art. A definition of art design is provided. The practical potential of abstraction for creating unique visual solutions and developing creative thinking is revealed.

Key words: abstraction, art design, graphic design, creativity, art, originality, emotions, emotional impact.